บทที่ 5

ปัญหาเชิงจุลภาคและแนวทางแก้ไขปัญหา

ในบทนี้กล่าวถึงการวิเคราะห์ปัญหาของอุตสาหกรรมก่อสร้างเนื่องจากภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจในเชิงจุลภาค กล่าวคือ ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานก่อสร้างของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมก่อสร้าง รวมถึงแนวทางในการปรับตัวของผู้ประกอบการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

5.1 ขั้นตอนในการวิเคราะห์

1) รวบรวมข้อมูลปัญหาของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมก่อสร้าง ในหัวข้อต่างๆ จากแบบสอบถาม

2) รวมความถี่ของปัญหาที่ผู้ประกอบการประสบตามระดับความรุนแรงดังนี้
   -ไม่มีปัญหา
   -ระดับรุนแรงน้อย
   -ระดับรุนแรงปานกลาง
   -ระดับรุนแรงมาก

3) คำนวณระดับความสำคัญของปัญหาโดยถ่วงน้ำหนักระดับความรุนแรง ด้วยความถี่ที่รวบรวมได้ กำหนดค่าระดับความรุนแรงดังนี้

   ไม่มีปัญหา = 0 ระดับรุนแรงน้อย = 1 ระดับรุนแรงปานกลาง = 2 ระดับรุนแรงมาก = 3

การรวบรวมปัญหาการบริหารงานก่อสร้างของบริษัทผู้รับเหมางานก่อสร้างในการศึกษานี้ รวบรวมในช่วงเศรษฐกิจอยู่ในภาวะถดถอยอย่างรุนแรง กล่าวคือ ระหว่าง มกราคม พ.ศ. 2542 ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2542 โดยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการซึ่งส่วนใหญ่เป็นบริษัทผู้รับเหมา และเนื่องจากข้อมูลซึ่งนำมาวิเคราะห์ ประกอบด้วยการบริหารงานก่อสร้างในทุกระดับ ดังนั้น ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษานี้ ประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ ผู้บริหารระดับสูงของบริษัท ผู้จัดการโครงการ วิศวกรโครงการ ซึ่งมีส่วนรับผิดชอบดูแลบริษัทและโครงการเป็นหลัก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาจุลภาคของอุตสาหกรรมก่อสร้างในภาวะเศรษฐกิจถดถอย

จากการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ผู้รับเหมางานก่อสร้างจำนวน 60 ราย ซึ่งรับงานก่อสร้างในโครงการของเอกชน และ ภาครัฐบาล สามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

ปัญหาการบริหารการเงิน (Financial Management)

1) ปัญหาหนี้สินที่สูง

ระดับความสำคัญของปัญหา = 2.133

ปัญหาหนี้สินที่สูงของบริษัทในอุตสาหกรรมก่อสร้างสามารถวัดได้จาก อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Liability/Equity Ratio) ซึ่งแสดงในงบการเงิน (Financial Statement) ในส่วนของงบดุล (Balance Sheet) ค่า L/E Ratio ในภาวะเศรษฐกิจปกติกำหนดมาตรฐานไว้ไม่ควรเกิน 2:1 การบริหารการเงินขององค์กรในภาวะเศรษฐกิจถดถอยมักประสบปัญหาหนี้สินที่สูง เนื่องจากนโยบายการขยายตัวขององค์กรโดยการก่อหนี้ในช่วงภาวะเศรษฐกิจเติบโตอย่างฟองสบู่

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาหนี้สินที่สูงได้ดังนี้ บริษัทรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็กมักประสบปัญหาหนี้สินทางการค้าต่อร้านตัวแทนจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง และ บริษัทรับเหมาก่อสร้างขนาดกลางซึ่งอาศัยแหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมจากสถาบันการเงินจะประสบปัญหาไม่สามารถชำระหนี้ได้เนื่องจากปริมาณงานก่อสร้างที่ปรับตัวลดลง

2) ปัญหาขาดเงินสดหมุนเวียน

ระดับความสำคัญของปัญหา = 2.467

เงินสดหมุนเวียน (Cash Flow) ขององค์กรสามารถวัดได้จาก ปริมาณเงินที่เป็นเงินสด รวมทั้งตราสารหนี้ที่มีสภาพคล่องสามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ โดยในภาวะเศรษฐกิจถดถอยปริมาณงานก่อสร้างที่สร้างรายได้ให้แก่องค์กรปรับตัวลดลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การวางแผนบริหารเงินสดหมุนเวียนปรับเปลี่ยนไม่ทัน

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาขาดเงินสดหมุนเวียนได้ดังนี้ การขาดเงินสดหมุนเวียนของบริษัทรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก และ ปานกลางเนื่องจากการจ่ายเงินงวดงานล่าช้าของเจ้าของงาน และ มีบริษัทรับเหมาก่อสร้างบางส่วนประสบปัญหาอันเนื่องมาจากการปิดสถาบันการเงินของรัฐบาล กล่าวคือ ไม่สามารถเบิกงวดงานได้เนื่องจากการขายสัญญา และ สิทธิการเบิกเงินงวดงานแก่สถาบันการเงินที่ปิดกิจการ

3) ปัญหาการงดเบิกเงินเกินบัญชี (Overdraft)

ระดับความสำคัญของปัญหา = 1.367

ในภาวะเศรษฐกิจถดถอย ปัญหาของระบบสถาบันการเงินซึ่งส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมก่อสร้างคือการที่สถาบันการเงินงดปล่อยสินเชื่อแก่บริษัทรับเหมาก่อสร้างการงดเบิกเงินเกินบัญชี (Overdraft) เป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาการเงินของบริษัทรับเหมาก่อสร้างเนื่องจากการบริหารเงินสดหมุนเวียนจำเป็นต้องอาศัยแหล่งเงินดังกล่าวเพื่อบริหารสภาพคล่อง

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาการงดเบิกเงินเกินบัญชี ได้ดังนี้ บริษัทรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็กที่อาศัยแหล่งบริหารเงินจากสถาบันการเงินเป็นหลักจะประสบปัญหาการงดเบิกเงินเกินบัญชี และส่งผลกระทบในระดับรุนแรง ส่วนบริษัทที่มีแหล่งเงินหลายแหล่งจะมีระดับรุนแรงของปัญหาที่ ต่ำ ถึง ปานกลาง

4) ปัญหาการเรียกคืนเงินกู้

ระดับความสำคัญของปัญหา = 0.467

ในภาวะเศรษฐกิจถดถอย การลดลงของมูลค่าสินทรัพย์ส่งผลให้หลักประกันในการกู้เงิน ของบริษัทรับเหมาก่อสร้างมีมูลค่าลดลงด้วย ดังนั้นการเรียกหลักประกันเพิ่มหรือการลดวงเงินกู้ของสถาบันการเงินจึงก่อให้เกิดปัญหาขึ้นแก่บริษัทรับเหมาก่อสร้าง

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาการเรียกคืนเงินกู้ ได้ดังนี้ ปัญหาการเรียกคืนเงินกู้ส่งผลกระทบในระดับรุนแรงน้อย

5) ปัญหาต้นทุนทางการเงินสูงขึ้น

ระดับความสำคัญของปัญหา = 0.867

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาต้นทุนทางการเงินสูงขึ้น ดังนี้บริษัทรับเหมาก่อสร้างบางส่วนมีภาระเงินกู้ประเภทเบิกเกินบัญชีซึ่งมีภาระดอกเบี้ยที่สูง ในบริษัทรับเหมาก่อสร้างขนาดใหญ่มีการระดมเงินกู้จากต่างประเทศซึ่งมีดอกเบี้ยที่ต่ำ ต้องรับภาระส่วนต่างจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราส่งผลให้เกิดการขาดทุนจากภาระทางการเงินดังกล่าว

6) ปัญหาการงดจ่ายเงินล่วงหน้า (Advance Payment)

ระดับความสำคัญของปัญหา = 1.933

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาการงดจ่ายเงินล่วงหน้า ดังนี้ บริษัทรับเหมาก่อสร้างซึ่งรับงานเอกชนได้รับผลกระทบในระดับที่สูงกว่าบริษัทรับเหมาก่อสร้างซึ่งรับงานภาครัฐบาล เนื่องจากเจ้าของงานภาคเอกชนได้รับผลกระทบจากภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจเช่นกันและประสบปัญหากระแสเงินสด โดยเฉพาะเจ้าของงานซึ่งเป็นบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ไม่สามารถจ่ายเงินล่วงหน้าได้ ในส่วนงานราชการบริษัทรับเหมาก่อสร้างสามารถของความช่วยเหลือการจ่ายเงินล่วงหน้าจาก มาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมก่อสร้างจากรัฐบาลได้

7) ปัญหาการจ่ายงวดงานล่าช้า

ระดับความสำคัญของปัญหา = 2.400

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาการจ่ายงวดงานล่าช้า ดังนี้ ปัญหาการจ่ายงวดงานล่าช้าเป็นปัญหาที่บริษัทรับเหมาก่อสร้างประสบมาก และมีระดับความสำคัญของปัญหาในระดับปานกลางถึงสูง บริษัทรับเหมาก่อสร้างซึ่งรับงานภาคเอกชนในส่วนงานก่อสร้างภาคที่อยู่อาศัย ประสบปัญหาการจ่ายเงินงวดงานล่าช้าในระดับรุนแรงมาก เนื่องจากการขาดสภาพคล่องทางการเงินอย่างสูงในบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ บริษัทรับเหมาก่อสร้างซึ่งรับงานภาครัฐบาลประสบปัญหาประเด็นนี้เป็นส่วนน้อย

8) ปัญหาการแบ่งงวดงานไม่เหมาะสมส่งผลให้กระแสเงินสดติดลบมาก

ระดับความสำคัญของปัญหา = 0.967

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาการแบ่งงวดงานไม่เหมาะสมส่งผลให้กระแสเงินสดติดลบมาก ดังนี้ มีบริษัทรับเหมาก่อสร้างบางส่วนประสบปัญหากระแสเงินสดติดลบ เนื่องจากไม่สามารถเบิกเงินงวดงานได้เนื่องจากปริมาณงานไม่ครบถ้วนตามงวดงาน ซึ่งมีวงเงินของงวดงานสูงและการแบ่งเนื้องานไม่เหมาะสม ซึ่งในงานก่อสร้างของรัฐบาลสามารถขอแบ่งงวดงานใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับการบริการกระแสเงินสดตามมาตรการช่วยเหลือของรัฐบาล

9) ปัญหาการระงับ ชะลอ งานก่อสร้าง

ระดับความสำคัญของปัญหา = 2.233

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาการระงับ ชะลอ งานก่อสร้าง ดังนี้ บริษัทรับเหมาก่อสร้างซึ่งรับงานเอกชนโดยเฉพาะงานก่อสร้างที่อยู่อาศัยของบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ประสบปัญหาต้อง ระงับ และชะลองานก่อสร้าง เนื่องจากการยกเลิกการซื้อที่อยู่อาศัยดังกล่าวจากผู้ซื้อ เนื่องจากความต้องการงานก่อสร้างที่อยู่อาศัยลดลงอย่างรวดเร็ว

10) ปัญหาการเพิ่มวงเงินค้ำประกันการทำงาน (Performance Bond)

ระดับความสำคัญของปัญหา = 0.133

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาการเพิ่มวงเงินค้ำประกันการทำงาน ดังนี้ ในภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจ เจ้าของงานเอกชนบางรายมีความระมัดระวังในการว่าจ้างผู้รับเหมา โดยการเพิ่มสัดส่วนวงเงินค้ำประกันการทำงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารการเงินและภาระต้นทุนงานก่อสร้างด้านการเงินเพิ่มขึ้น

11) ปัญหาการเพิ่มวงเงินเพื่อออกหนังสือค้ำประกัน

ระดับความสำคัญของปัญหา = 0.467

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาการเพิ่มวงเงินเพื่อออกหนังสือค้ำประกัน ดังนี้ บริษัทรับเหมาก่อสร้างที่รับงานโดยสัญญาว่าจ้างระบุต้องการหนังสือค้ำประกัน ต่างๆ เช่น การค้ำประกันเงินล่วงหน้า การค้ำประกันการทำงาน การค้ำประกันผลงาน รวมถึงการค้ำประกันในการสั่งซื้อวัสดุ มีอุปสรรคในการออกเอกสารค้ำประกันดังกล่าวจากสาเหตุ การเข้มงวดของสถาบันการเงิน โดยบริษัทรับเหมาก่อสร้างส่วนใหญ่มีภาระในการเพิ่มวงเงินเพื่อออกหนังสือค้ำประกัน ซึ่งต้องค้ำประกันเต็มมูลค่าหนังสือค้ำประกัน

12) ปัญหาธนาคารงดรับซื้อสัญญารับเหมางานของรัฐบาล (การงดปล่อยสินเชื่อ)

ระดับความสำคัญของปัญหา = 0.167

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาธนาคารงดรับซื้อสัญญารับเหมางานของรัฐบาล ดังนี้ บริษัทรับเหมาก่อสร้างงานราชการ ซึ่งในภาวะปกติสามารถนำสัญญารับเหมางานของรัฐบาลเป็นเอกสารค้ำประกันการกู้เงินจากสถาบันการเงินได้ แต่ในช่วงเศรษฐกิจถดถอยสถาบันการเงินไม่รับสัญญาดังกล่าว ส่งผลให้เป็นปัญหาทางด้านการเงินของบริษัทรับเหมาก่อสร้างจำเป็นต้องหาแหล่งเงินจากแหล่งอื่น

13) ปัญหาระยะเวลาชำระค่าวัสดุ (Credit Time) ในการสั่งซื้อวัสดุ เครื่องจักรลดลง

ระดับความสำคัญของปัญหา = 1.900

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาระยะเวลาชำระค่าวัสดุ (Credit Time) ในการสั่งซื้อวัสดุเครื่องจักรลดลง ดังนี้ บริษัทรับเหมาก่อสร้างในรายที่จำเป็นในการสั่งซื้อวัสดุ อุปกรณ์ จากแหล่งใหม่ประสบปัญหานี้ และ ส่วนใหญ่ต้องชำระด้วยเงินสด ส่วนในรายที่สั่งซื้อวัสดุจากแหล่งเดิมพบระยะเวลาชำระค่าวัสดุลดลงส่งผลต่อการบริหารการเงินของบริษัทในระดับความรุนแรงปานกลาง ถึงรุนแรงมาก

14) ปัญหาการยกเลิกสัญญา และขยายระยะเวลาสัญญา

ระดับความสำคัญของปัญหา = 0.600

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาการยกเลิกสัญญา และ ขยายระยะเวลาสัญญา ดังนี้ ปัญหาเกิดจากประสิทธิภาพการทำงานของบริษัทรับเหมาก่อสร้างเอง ซึ่งไม่สามารถดำเนินงานได้ตามสัญญา และยกเลิกสัญญาโดยเจ้าของงาน ส่วนใหญ่เกิดจากสาเหตุการบริหารการเงินเป็นหลัก

ปัญหาการบริหารวัสดุ (Material Management)

15) ปัญหาวัสดุ อุปกรณ์ที่ผลิตในประเทศขาดแคลน

ระดับความสำคัญของปัญหา = 0.667

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาวัสดุ อุปกรณ์ที่ผลิตในประเทศขาดแคลน ได้ดังนี้ ผู้รับเหมาส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาการขาดแคลนวัสดุ ยกเว้นมีวัสดุบางประเภทซึ่งมีการกำหนดรุ่น ในแบบก่อสร้างไว้โดยไม่มีเทียบเท่า ซึ่งทางผู้ผลิตยกเลิกสายการผลิตรุ่นดังกล่าวเพื่อลดต้นทุนการผลิต และ เน้นผลิตเฉพาะรุ่นที่จำหน่ายปริมาณมากๆ เช่น วัสดุตกแต่งพื้นผิวต่าง ๆ อุปกรณ์ห้องน้ำ (Sanitary Ware) อุปกรณ์ไฟฟ้าบางชนิด

16) ปัญหาวัสดุ อุปกรณ์ที่ผลิตต่างประเทศขาดแคลน

ระดับความสำคัญของปัญหา = 0.900

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาวัสดุ อุปกรณ์ที่ผลิตในต่างประเทศขาดแคลน ได้ดังนี้ ผู้รับเหมาส่วนใหญ่ประสบปัญหาการสั่งซื้อวัสดุจากต่างประเทศ เนื่องจากการปรับเปลี่ยนอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทส่งผลให้ราคาที่อัตราแลกเปลี่ยนใหม่สูงขึ้น และ วัสดุ อุปกรณ์บางประเภท เช่น อุปกรณ์งานระบบไฟฟ้าบางส่วนที่จำเป็นต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ขาดแคลน

17) ปัญหาวัสดุก่อสร้างขาดคุณภาพ

ระดับความสำคัญของปัญหา = 0.200

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาวัสดุก่อสร้างขาดคุณภาพ ได้ดังนี้ ผู้รับเหมาส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาการลดลงของคุณภาพของวัสดุก่อสร้าง โดยมีวัสดุก่อสร้างบางส่วนซึ่งผู้ผลิตนำออกจำหน่ายในราคาต่ำเพื่อลดปริมาณสินค้าคงคลัง

18) ปัญหาการจัดซื้อวัสดุล่าช้าทำให้งานไม่เป็นไปตามแผนงาน

ระดับความสำคัญของปัญหา = 0.767

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาการจัดซื้อวัสดุล่าช้าทำให้งานไม่เป็นไปตามแผนงาน ได้ดังนี้ ผู้รับเหมาส่วนใหญ่ประสบปัญหาในระดับความรุนแรงน้อย มีบางรายซึ่งประสบปัญหาเนื่องจากจำเป็นต้องระงับการสั่งซื้อจากตัวแทนจำหน่ายวัสดุรายเดิม และ สั่งซื้อจากตัวแทนจำหน่ายวัสดุรายใหม่ ซึ่งการประสานงานในการจัดส่งสินค้าจะมีปัญหาบ้าง

19) ปัญหาราคาวัสดุปรับตัวสูงขึ้นเช่น ปูนซีเมนต์ เหล็กเส้น ทำให้ต้นทุนค่าก่อสร้างสูงขึ้น

ระดับความสำคัญของปัญหา = 2.033

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาราคาวัสดุปรับตัวสูงขึ้นเช่น ปูนซีเมนต์ เหล็กเส้น ทำให้ต้นทุนค่าก่อสร้างสูงขึ้น ดังนี้ ผู้รับเหมาส่วนใหญ่ประสบปัญหาราคาวัสดุปรับตัวสูงขึ้นโดยเฉพาะ ปูนซีเมนต์ ยกเว้นผู้รับเหมาขนาดใหญ่บางรายซึ่งมีอำนาจการต่อรอง เนื่องจากมีปริมาณการใช้ ปูนซีเมนต์ในโครงการในปริมาณที่มาก เช่น โครงการทางด่วน บางนา-บางพลี-บางประกง มีปริมาณการใช้ปูนซีเมนต์มากกว่า 50% ของปริมาณความต้องการปูนซีเมนต์ของประเทศต่อปี สามารถสั่งซื้อได้ในราคาพิเศษ

20) ปัญหาการจัดซื้อวัสดุต้องชำระด้วยเงินสด

ระดับความสำคัญของปัญหา = 2.100

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาการจัดซื้อวัสดุต้องชำระด้วยเงินสด ดังนี้ ผู้รับเหมาส่วนใหญ่ประสบปัญหา การจัดซื้อวัสดุในระดับรุนแรงปานกลาง - รุนแรงมาก เนื่องจากผลกระทบจากการบริหารการเงินของผู้รับเหมาเองที่ไม่สามารถชำระค่าสินค้าภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ และสภาพฐานะทางการเงินของตัวแทนจำหน่ายวัสดุเองที่ไม่สามารถคงระยะเวลาในการชำระค่าสินค้า (Credit Time) ให้แก่ผู้รับเหมาได้

21) ปัญหาแหล่งจัดซื้อวัสดุขาดแคลนเนื่องจาก การปิดกิจการของตัวแทนจำหน่ายวัสดุ

ระดับความสำคัญของปัญหา = 0.533

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาแหล่งจัดซื้อวัสดุขาดแคลนเนื่องจาก การปิดกิจการของตัวแทนจำหน่ายวัสดุ ดังนี้ ผู้รับเหมาบางรายซึ่งดำเนินงานในโครงการที่ระบุชนิดของวัสดุ ที่ผู้ผลิตได้ปิดกิจการเนื่องจากปัญหาทางการเงิน

ปัญหาการบริหารเครื่องจักร (Equipment Management)

22) ปัญหาราคาเครื่องจักรปรับตัวสูงขึ้น

ระดับความสำคัญของปัญหา = 0.067

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาราคาเครื่องจักรปรับตัวสูงขึ้น ดังนี้ ผู้รับเหมาส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาราคาเครื่องจักรปรับตัวสูงขึ้น โดยการปรับตัวขึ้นเกิดขึ้นเฉพาะเครื่องจักรใหม่ ซึ่งในภาวะถดถอยของปริมาณงานก่อสร้างมีความจำเป็นในการซื้อเครื่องจักรใหม่น้อย ส่งผลให้ผู้รับเหมาประสบปัญหาดังกล่าวในระดับความรุนแรงต่ำ

23) ปัญหาค่าเช่าเครื่องจักรปรับตัวสูงขึ้น

ระดับความสำคัญของปัญหา = 0.100

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาค่าเช่าเครื่องจักรปรับตัวสูงขึ้น ดังนี้ ผู้รับเหมาส่วนน้อยที่ประสบปัญหาค่าเช่าเครื่องจักรปรับตัวสูงขึ้น โดย ผู้รับเหมาส่วนใหญ่สามารถเช่าเครื่องจักรได้ในราคาต่ำลงเนื่องจากภาวะว่างงาน และ เหลือใช้ของเครื่องจักร โดยราคาค่าเช่าเครื่องจักร ลดลงเฉลี่ย 20 %

24) ปัญหาเครื่องจักรขาดแคลน

ระดับความสำคัญของปัญหา = 0.067

จากแบบสอบถามไม่พบผู้รับเหมาประสบปัญหาเครื่องจักรขาดแคลน

25) ปัญหาค่าบำรุงรักษา (Maintenance Cost) ของเครื่องจักรสูงขึ้น

ระดับความสำคัญของปัญหา = 0.900

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาค่าบำรุงรักษา (Maintenance Cost) ของเครื่องจักรสูงขึ้น ดังนี้ ผู้รับเหมาขนาดใหญ่ซึ่งเพิ่มจำนวนเครื่องจักรอย่างรวดเร็วในช่วงปริมาณงานมากประสบ ปัญหาการบำรุงรักษาเครื่องจักรต้องใช้งบประมาณสูงเปรียบเทียบกับปริมาณงานที่ทำได้

26) ปัญหาค่าดำเนินงาน (Operating Cost) สูงขึ้นเนื่องจากการปรับตัวสูงขึ้นของราคาน้ำมัน

ระดับความสำคัญของปัญหา = 1.167

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาค่าดำเนินงาน (Operating Cost) สูงขึ้นเนื่องจากการปรับตัวสูงขึ้นของราคาน้ำมัน ดังนี้ ผู้รับเหมาซึ่งบริหารเครื่องจักรโดยการมีเครื่องจักรเป็นของตนเอง ประสบปัญหาประเด็นนี้ในระดับความรุนแรงปานกลาง ส่วนผู้รับเหมาซึ่งบริหารเครื่องจักรโดยการเช่าภาระดังกล่าว จะตกอยู่แก่ผู้ให้เช่า

27) ปัญหาเครื่องจักรทำงานไม่เต็มประสิทธิภาพ

ระดับความสำคัญของปัญหา = 1.500

จากแบบสอบถามไม่พบผู้รับเหมาประสบปัญหาเครื่องจักรขาดแคลน

ปัญหาการบริหารแรงงาน (Labour Management)

28) ปัญหาค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น

ระดับความสำคัญของปัญหา = 0.167

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น ดังนี้การเพิ่มขึ้นของค่าแรงที่ผู้รับเหมาประสบเป็นการปรับตัวขึ้นในอัตราที่ต่ำ และไม่ได้เป็นผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจถดถอย

29) ปัญหาประสิทธิภาพการทำงานของแรงงานลดลง

ระดับความสำคัญของปัญหา = 0.200

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาประสิทธิภาพการทำงานของแรงงานลดลง ดังนี้ ผู้รับเหมาก่อสร้างประสบปัญหาประสิทธิภาพการทำงานลดลง ในระดับความรุนแรงน้อย

30) ปัญหาแรงงานขาดแคลน

ระดับความสำคัญของปัญหา = 0.233

จากแบบสอบถามสามารถสรุปปัญหาแรงงานขาดแคลน ดังนี้ ผู้รับเหมาก่อสร้างประสบปัญหาแรงงานขาดแคลนในระดับความรุนแรงน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.3 สรุปปัญหาการบริหารงานก่อสร้างเชิงจุลภาค

สามารถสรุประดับความสำคัญของปัญหาต่างๆได้ดังนี้

ตารางที่ 5.1 ระดับความสำคัญของปัญหาการบริหารงานก่อสร้าง

	ปัญหาการบริหารเงิน (Financial Management)	ระดับความสำคัญของปัญหา
	ปัจจัยภายใน	
1	ปัญหาขาดเงินสดหมุนเวียน (Cash Flow)	2.467
2	ปัญหาหนี้สินที่สูง (อัตราส่วน หนี้สินต่อทุนสูง)	2.133
3	ปัญหาการงดเบิกเงินเกินบัญชี (Overdraft)	1.367
4	ปัญหาต้นทุนทางการเงินสูงขึ้น	0.867
5	ปัญหาการเรียกคืนเงินกู้	0.467
	ปัจจัยภายนอก	
6	ปัญหาการจ่ายงวดงาน (Payment) ล่าช้า	2.400
7	ปัญหาการระงับ ชะลอ งานก่อสร้าง	2.233
8	ปัญหาการงดจ่ายเงินล่วงหน้า (Advance Payment)	1.933
9	ปัญหาระยะเวลา (Credit Time) ในการสั่งซื้อวัสดุ เครื่องจักรลดลง	1.900
10	ปัญหาการแบ่งงวดงานไม่เหมาะสมส่งผลให้กระแสเงินสด (Cash Flow)	0.967
	ติดลบมาก	
11	ปัญหาการยกเลิกสัญญา และขยายระยะเวลาสัญญา	0.600
12	ปัญหาการเพิ่มวงเงินเพื่อออกหนังสือค้ำประกัน	0.467
13	ปัญหาธนาคารงดรับซื้อสัญญารับเหมางานของรัฐ(การงดปล่อยสินเชื่อ)	0.167
14	ปัญหาการเพิ่มวงเงินค้ำประกันการทำงาน (Performance Bond)	0.133

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.1 ระดับความสำคัญของปัญหางานก่อสร้าง (ต่อ)

	ปัญหาการบริหารวัสดุ (Material Management)	ระดับความสำคัญของปัญหา
15	ปัญหาการจัดซื้อวัสดุต้องชำระด้วยเงินสด	2.100
16	ปัญหาราคาวัสดุปรับตัวสูงขึ้นเช่น ปูนซีเมนต์ ทำให้ต้นทุนค่าก่อสร้างสูงขึ้น	2.033
17	ปัญหาวัสดุ อุปกรณ์ที่ผลิตต่างประเทศขาดแคลน	0.900
18	ปัญหาการจัดซื้อวัสดุล่าช้าทำให้งานไม่เป็นไปตามแผนงาน (Schedule)	0.767
19	ปัญหาวัสดุ อุปกรณ์ที่ผลิตในประเทศขาดแคลน	0.667
20	ปัญหาแหล่งจัดซื้อวัสดุขาดแคลนเนื่องจาก การปิดกิจการของ Supplier	0.533
21	ปัญหาวัสดุก่อสร้างขาดคุณภาพ	0.200

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.1 ระดับความสำคัญของปัญหางานก่อสร้าง (ต่อ)

	ปัญหาการบริหารเครื่องจักร (Equipment Management)	ระดับความสำคัญของปัญหา
22	ปัญหาเครื่องจักรทำงานไม่เต็มประสิทธิภาพ	1.500
23	ปัญหาค่าดำเนินงาน(Operating Cost) สูงขึ้นเนื่องจาก	1.167
	การปรับตัวสูงขึ้นของราคาน้ำมัน	
24	ปัญหาค่าบำรุงรักษา(Maintenance Cost) ของเครื่องจักรสูงขึ้น	0.900
25	ปัญหาค่าเช่าเครื่องจักรปรับตัวสูงขึ้น	0.100
26	ปัญหาราคาเครื่องจักรปรับตัวสูงขึ้น	0.067
27	ปัญหาเครื่องจักรขาดแคลน	0.067

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.1 ระดับความสำคัญของปัญหางานก่อสร้าง (ต่อ)

	ปัญหาการบริหารแรงงาน(Labour Management)	ระดับความสำคัญของปัญหา
28	ปัญหาแรงงานขาดแคลน	0.233
29	ปัญหาประสิทธิภาพการทำงานของแรงงานลดลง	0.200
30	ปัญหาค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น	0.167

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.2 สรุปลำดับความสำคัญของปัญหาการบริหารงานก่อสร้าง

	ปัญหาการบริหารงานก่อสร้าง	ระดับความสำคัญของปัญหา
1	ปัญหาขาดเงินสดหมุนเวียน (Cash Flow)	2.467
2	ปัญหาการจ่ายงวดงาน (Payment) ล่าช้า	2.400
3	ปัญหาการระงับ ชะลอ งานก่อสร้าง	2.233
4	ปัญหาหนี้สินที่สูง (อัตราส่วน หนี้สินต่อทุนสูง)	2.133
5	ปัญหาการจัดซื้อวัสดุต้องชำระด้วยเงินสด	2.100
6	ปัญหาราคาวัสดุปรับตัวสูงขึ้นเช่น ปูนซีเมนต์ ทำให้ต้นทุนค่าก่อสร้างสูงขึ้น	2.033
7	ปัญหาการงดจ่ายเงินล่วงหน้า (Advance Payment)	1.933
8	ปัญหาระยะเวลา (Credit Time) ในการสั่งซื้อวัสดุ เครื่องจักรลดลง	1.900
9	ปัญหาเครื่องจักรทำงานไม่เต็มประสิทธิภาพ	1.500
10	ปัญหาการงดเบิกเงินเกินบัญชี (Overdraft)	1.367
11	ปัญหาค่าดำเนินงาน(Operating Cost) สูงขึ้นเนื่องจากการปรับตัวสูงขึ้นของราคาน้ำมัน	1.167
12	ปัญหาการแบ่งงวดงานไม่เหมาะสม	0.967
13	ปัญหาวัสดุ อุปกรณ์ที่ผลิตต่างประเทศขาดแคลน	0.900
14	ปัญหาค่าบำรุงรักษา (Maintenance Cost) ของเครื่องจักรสูงขึ้น	0.900
15	ปัญหาต้นทุนทางการเงินสูงขึ้น	0.867
16	ปัญหาการจัดซื้อวัสดุล่าช้าทำให้งานไม่เป็นไปตามแผนงาน (Schedule)	0.767
17	ปัญหาวัสดุ อุปกรณ์ที่ผลิตในประเทศขาดแคลน	0.667
18	ปัญหาการยกเลิกสัญญา และขยายระยะเวลาสัญญา	0.600
19	ปัญหาแหล่งจัดซื้อวัสดุขาดแคลนเนื่องจาก การปิดกิจการของ Supplier	0.533
20	ปัญหาการเรียกคืนเงินกู้	0.467
21	ปัญหาการเพิ่มวงเงินเพื่อออกหนังสือค้ำประกัน	0.467
22	ปัญหาแรงงานขาดแคลน	0.233
23	ปัญหาวัสดุก่อสร้างขาดคุณภาพ	0.200
24	ปัญหาประสิทธิภาพการทำงานของแรงงานลดลง	0.200
25	ปัญหาธนาคารงดรับซื้อสัญญารับเหมางานของรัฐบาล (การงดปล่อยสินเชื่อ)	0.167
26	ปัญหาค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น	0.167
27	ปัญหาการเพิ่มวงเงินค้ำประกันการทำงาน (Performance Bond)	0.133
28	ปัญหาค่าเช่าเครื่องจักรปรับตัวสูงขึ้น	0.100
29	ปัญหาราคาเครื่องจักรปรับตัวสูงขึ้น	0.067
30	ปัญหาเครื่องจักรขาดแคลน	0.067

จากผลการวิเคราะห์ปัญหาด้านต่าง ๆ ที่ผู้รับเหมาประสบในช่วงเศรษฐกิจถดถอยในระดับการบริหารงานของบริษัท แสดงปัญหาการเงินเป็นปัญหาที่มีระดับความสำคัญของปัญหาอยู่ในระดับต้น ๆ กล่าวคือ ปัญหาทางการเงิน เช่น การขาดเงินสดหมุนเวียน การจ่ายเงินงวดงานล่าช้า ปัญหาหนี้สินที่สูงขึ้น มีระดับความสำคัญของปัญหาในระดับมากกว่า 2 ส่วนปัญหาการบริหารวัสดุเป็นปัญหาต่อเนื่องจากผลกระทบของปัญหาทางการเงิน คือปัญหาการจัดซื้อวัสดุทำได้ลำบากยิ่งขึ้น โดยจำเป็นต้องจัดซื้อโดยการชำระเป็นเงินสดและการปรับตัวสูงขึ้นของวัสดุบางประเภท เช่น ปูนซีเมนต์ เป็นปัญหาหลักที่มีระดับความสำคัญของปัญหามากกว่า 2 ดังนั้น การหามาตรการเพื่อแก้ไข และ บรรเทาปัญหาผลกระทบที่จำเป็นต้องมีมาตรการการบริหารเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการเงินเป็นหลัก

ในด้านปัญหาการบริหารวัสดุ มีประเด็นการปรับตัวสูงขึ้นของวัสดุและการขาดแคลนวัสดุบางประเภทที่จำเป็นต้องนำเข้าจากต่างประเทศ เช่น อุปกรณ์ – เครื่องมืองานไฟฟ้าบางชนิดและอุปกรณ์ – วัสดุที่ผลิตในประเทศแต่มีภาวะขาดแคลน เนื่องจากการยกเลิกสายการผลิตวัสดุในรุ่นนั้น ๆ ซึ่งทางโรงงานผู้ผลิตจำเป็นต้องระงับสายการผลิตเพื่อลดต้นทุน การจัดซื้อวัสดุถือว่าเป็นปัญหาที่ได้รับผลกระทบจากการบริหารด้านการเงิน กล่าวคือ การงดชำระหนี้วัสดุสินค้าบางประเภท ส่งผลให้ผู้รับเหมาส่วนใหญ่จำเป็นต้องหาแหล่งจัดซื้อวัสดุใหม่ หรือต้องชำระเป็นเงินสด หรือต้องมีเครื่องมือทางการเงินในการชำระค่าสินค้ามากขึ้น เช่น การซื้อสินค้าต้องมีหนังสือค้ำประกัน (LC) จากสถาบันการเงินในการสั่งซื้อทุกครั้ง ส่งผลให้ต้นทุนทางการเงินสูงขึ้น ซึ่งเป็นปัญหากระทบเป็นลูกโซ่ในด้านการปรับตัวสูงขึ้นของวัสดุ ผู้รับเหมาส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการปรับตัวสูงขึ้นของปูนซีเมนต์ โดยมีการปรับตัวสูงขึ้นประมาณ 50 – 60 % ซึ่งผู้รับเหมาที่รับงานราชการโดยใช้สัญญามีการปรับค่าวัสดุ (ค่า k) จะได้รับผลกระทบน้อยกว่าผู้รับเหมาราชการรายที่สัญญาไม่มีการปรับค่าวัสดุ ส่วนผู้รับเหมางานเอกชนโดยเฉพาะผู้รับเหมาขนาดเล็กซึ่งส่วนใหญ่สัญญาเป็นสัญญาเหมารวมและปรับค่าไม่ได้จำเป็นต้องรับภาระการปรับตัวสูงขึ้นของวัสดุต่าง ๆ

ในส่วนการบริหารเครื่องจักร ค่าระดับความสำคัญของปัญหา ในประเด็นเครื่องจักรทำงานไม่เต็มประสิทธิภาพ มีค่าเท่ากับ 1.500 แสดงความรุนแรงของการใช้เครื่องจักรได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ อยู่ในระดับความรุนแรงน้อย ถึงรุนแรงปานกลาง จากการเก็บข้อมูลจากบริษัทรับเหมาก่อสร้างซึ่งประสบปัญหานี้ มีสาเหตุมาจาก ปริมาณงานก่อสร้างที่ลดลง ส่งผลต่อปริมาณเครื่องจักรที่มีอยู่จำนวนมากประสบปัญหาการว่างงาน และในส่วนเครื่องจักรที่ไม่มีไว้เป็นของตนเองจำเป็นต้องเช่าจากแหล่งอื่น ในบริษัทรับเหมาก่อสร้างราชการขนาดใหญ่ เช่น บริษัท ซีวิล เอ็นจิเนียริ่ง จำกัด (มหาชน) บริษัท ช. การช่าง จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีเครื่องจักรว่างงานจำนวนมากได้ประสบปัญหาเครื่องจักรทำงานไม่เต็มประสิทธิภาพ และนอกจากนั้นค่าบำรุงรักษาเครื่องจักรส่วนที่ไม่ได้ทำงานมีมูลค่าสูงเช่นกัน

ในส่วนการบริหารแรงงานบริษัทผู้รับเหมาส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาในส่วนนี้โดยมีค่าระดับความสำคัญของปัญหา เฉลี่ย 0.167 – 0.233 แสดงถึงระดับของความรุนแรงของปัญหาในระดับ รุนแรงน้อย

5.4 แนวทางการบริหารงานก่อสร้างเพื่อแก้ไขปัญหาเชิงจุลภาค

จากผลการวิเคราะห์ปัญหาผลกระทบของอุตสาหกรรมก่อสร้างจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยสามารถสรุปมาตรการเพื่อช่วยเหลืออุตสาหกรรมก่อสร้างจากภาครัฐบาล และ แนวทางการบริหารงานก่อสร้างของภาคเอกชนดังนี้

5.4.1 แนวมาตรการเพื่อช่วยเหลืออุตสาหกรรมก่อสร้างในภาวะเศรษฐกิจถดถอยจากภาครัฐบาล

1) การช่วยเหลืออุตสาหกรรมก่อสร้างในเชิงจุลภาคของรัฐบาล เน้นมาตรการช่วยเหลือในฐานะรัฐบาลเป็นเจ้าของงานก่อสร้าง

- มาตรการภาษีการเงิน ประกอบด้วย การจ่ายเงินล่วงหน้า การแบ่งงวดงานให้เหมาะสม สนับสนุนด้านสินเชื่อ มาตรการด้านภาษีในการลดต้นทุนทางการเงิน

- มาตรการด้านอื่น ๆ การสนับสนุนการใช้วัสดุที่ผลิตในประเทศแทนวัสดุนำเข้า สนับสนุนผู้ผลิตวัสดุในประเทศเพื่อลดผลกระทบด้านต้นทุนค่าวัสดุ

5.4.2 แนวทางการบริหารงานก่อสร้างในภาวะเศรษฐกิจถดถอยของภาคเอกชน

1) การบริหารเงิน
- เน้นวางแผนการเงินในส่วนการบริหารเงินสดหมุนเวียนให้มีสภาพคล่องสูง เนื่องจากการคาดการณ์ปริมาณงานก่อสร้างของบริษัทในภาวะถดถอยมีปัจจัยที่กระทบหลายปัจจัย
- บริหารต้นทุนทางการเงินโดยพิจารณาแหล่งเงินที่มีต้นทุนต่ำสุด
- บริหารหนี้สินจากการแปลงสินทรัพย์ซึ่งเป็นส่วนเกินของการดำเนินงาน เนื่องจากการลดลงของปริมาณงานก่อสร้าง เช่น เครื่องมือ – เครื่องจักร ที่ดิน โรงงาน

2) การบริหารวัสดุ
- ลดการใช้วัสดุนำเข้าจากต่างประเทศโดยใช้วัสดุในประเทศที่มีคุณภาพเทียบเท่าแทน
- ลดปริมาณสต๊อกวัสดุเพื่อลดภาระทางการเงิน

3) การบริหารเครื่องจักร
- เน้นการใช้เครื่องจักรโดยการเช่า เพื่อลดค่า บำรุงรักษา และเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งาน
- ลดจำนวนเครื่องจักรเหลือใช้งาน เพื่อลดค่า บำรุงรักษา

4) การบริหารแรงงาน
- เน้นเพิ่มประสิทธิภาพและความชำนาญของแรงงาน บุคลากร ของบริษัท ในสถานการณ์ตลาดแรงงานเอื้ออำนวย

5.5 เปรียบเทียบมาตรการของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาของอุตสาหกรรมก่อสร้าง

ในช่วงภาวะถดถอยอย่างรุนแรงของอุตสาหกรรมก่อสร้างไทย ระหว่าง พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2542 เป็นช่วงที่อุตสาหกรรมก่อสร้างไทยได้รับผลกระทบจากภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจอย่างมากซึ่งรัฐบาลได้มีมาตรการในการช่วยเหลืออุตสาหกรรมก่อสร้างทั้งทางตรง และทางอ้อมดังนี้

- มาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบอาชีพงานก่อสร้าง เมื่อ พฤศจิกายน พ.ศ. 2541 ประกอบด้วย มาตรการช่วยเหลือผู้ประกอบการซึ่งเป็นคู่สัญญาในการรับงานราชการ ช่วยเหลือโดยการขยายระยะเวลาสัญญา และ ให้ส่วนราชการชะลอการยกเลิกสัญญา อนุญาตให้เปลี่ยนคู่สัญญาได้โดยไม่มีค่าปรับ เนื่องจากผู้ประกอบการประสบปัญหาด้านการเงิน การจ่ายเงินล่วงหน้าในอัตราร้อยละ 15 เพื่อเพิ่มสภาพคล่องให้ผู้ประกอบการ การแบ่งงวดงานใหม่เพื่อลดปัญหาทางการเงินของผู้ประกอบการในการแบกรับภาระลงทุนที่มากก่อนเบิกเงินงวดงานได้ รวมทั้งการสั่งซื้อวัสดุที่จำเป็นต้องนำเข้าจากต่างประเทศได้รับความช่วยเหลือด้วย

- มาตรการฟื้นฟูธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ (สิงหาคม พ.ศ. 2542) ประกอบด้วย มาตรการช่วยเหลือภาคธุรกิจที่อยู่อาศัย ซึ่งส่งผลช่วยเหลือทางอ้อมแก่อุตสาหกรรมก่อสร้างที่อยู่อาศัย ในประเด็นการเพิ่มปริมาณงานก่อสร้างในภาคนี้ โดยมีมาตรการช่วยเหลือในส่วนการลดหย่อนภาษีการโอนอสังหาริมทรัพย์ และ การลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในส่วนการกู้เพื่อซื้อที่อยู่อาศัย เพื่อเพิ่มปริมาณความต้องการซื้อที่อยู่อาศัยใหม่

มาตรการช่วยเหลือของภาครัฐบาลเป็นเพียงการช่วยเหลือเฉพาะหน้า ซึ่งให้ความช่วยเหลือในส่วนที่มีความรุนแรงของปัญหามาก โดยมิได้ออกมาตรการครอบคลุมในปัญหาด้านอื่น ๆ ของอุตสาหกรรมก่อสร้าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย